

Helsinki 13.5.2015

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Asia: Professoriliiton lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi tutkimus- ja innovaationeuvostosta

Ministeriö ei ole pyytänyt Professoriliitolta (jäljempänä liitto) lausuntoa asetusluonnoksesta tutkimus ja innovaationeuvostosta. Ylintä tutkimushenkilöstöä edustavana järjestönä liitto lausuu kuitenkin kunnioittavasti seuraavan:

Liitto pitää lähtökohtaisesti tärkeänä ja oikeaan osuneena, että Suomessa on pysyvä ja edustava forum, jossa maan poliittinen johto ja tiedehallinnon asiantuntijat voivat tarkastella, ennakoida ja käsitellä maan tiedepolitiikan kannalta keskeisiä kysymyksiä. Tutkimus- ja innovaationeuvosto soveltuu tähän tehtävään. Onnistunut tutkimus- ja innovaatiotoiminta tukee taloudellista menestystä.

Asetusluonnoksen perusteluissa tuodaan esiin, että toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset sekä koulutus-, tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän reformit edellyttävät korkean tason tutkimus- ja innovaatiopolitiikan neuvonnan uudistamista. Neuvoston tehtäviin, kokoonpanoon, säiseen organisoitiin ja työn järjestelyihin esitetään muutoksia, jotka perustelujen mukaan vahvistaisivat neuvoston toiminnan strategisuutta, suunnitelmallisuutta ja aloitteellisuutta. Neuvoston asemaa korostavan uudistuksen olisi tarkoitus tulla voimaan varsin nopealla aikataululla. Liitolla ei ole sinänsä mitään periaatteellista uudistuspyrkimyksiä vastaan. Liitto haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota muutamaan seikkaan. Liitto lähtee kuitenkin siitä, että neuvostossa tulisi olla ehdotetun viiden asiantuntijajäsenen sijasta kymmenen muuta jäsentä, joidenka tulee edustaa paitsi laaja-alaisesti tutkimus- ja innovaatiotoimintaa olla myös korkeatasoisia tutkijoita, kuten professoreita.

Uudistuksen kokonaisvaikutuksia maassa harjoitettavaan tiede- ja innovaatiopolitiikkaan on ehkä vaikeata täsmällisesti arvioida, eikä mistään kovin mullistavasta kuitenkaan ole ilmeisesti sittenkään kyse kokonaisuuden kannalta. Yksittäisiä vaikutuksia varmastikin on.

Yliopistoilla on perustuslaillinen itsehallinto, johon kuuluu mm. tutkimuksen vapaus. Ylhäältä tulevan ohjauksen vahvistamispyrkimyksiä voidaan tarkastella myös itsehallinnon kannalta yliopistojen osalta. Yliopistojen itsehallinto ei saa kärsiä ohjailusta.

Yliopistojen, tieteellisen tutkimuksen ja myös innovaatiotoiminnan kannalta kaikista keskeisintä on ennustettavan, pitkäjänteisen ja riittävän rahoituksen turvaaminen. Tähän kysymykseen ei asetusluonnoksessa ainakaan riittävästi paneuduta. (Todettakoon, että tutkimus- ja innovaationeuvoston raportissa 5.11.2014 luvataan, ettei yliopistoindeksiä enää leikata, tästä huolimatta indeksi puolitettiin kuluvaan vuoteen koskien siten, että siitä jää ilmeisesti pysyvät kielteiset vaikutukset.)

Sekä asetuksen perusteluissa että itse asetustekstissä toistuu maininta inhimillisistä voimavaroista. Sanonnan merkitys ei täysin aukea.

Professoriliitto-Professorsförbundet r.y.

Kaarle Hämeri
puheenjohtaja

Jorma Virkkala
toiminnanjohtaja